

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **A. B.,** zast. Michalem Benčokem, advokátem se sídlem v Praze, Václavské nám. 17, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích, ze dne 17. 5. 2004, č. j. 52 Az 82/2003 – 56,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozsudkem ze dne 17. 5. 2004, č. j. 52 Az 82/2003 - 56, zamítl Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, žalobu žalobkyně – stěžovatelky proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 29. 8. 2002, č. j. OAM-4044/VL-07-08-2002. Tímto rozhodnutím žalovaného byla žádost stěžovatelky zamítnuta jako zjevně nedůvodná dle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a dále bylo rozhodnuto, že se stěžovatelce neuděluje azyl dle ustanovení § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu, a že se na stěžovatelku nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona.

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podala stěžovatelka včas kasační stížnost.

V kasační stížnosti uplatňuje stěžovatelka kasační důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), neboť namítá nepřezkoumatelnost rozsudku, jelikož v záhlaví není uvedeno celé datum narození.

Kasační stížnost dále stěžovatelka podává z důvodu dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., když namítá, že v průběhu řízení nebyl zjištěn úplně a správně přesný stav věci, důkazy, které si soud opatřil byly neúplné a zakládaly se fakticky jen na dokladech obsažených ve správním spise. Situaci na území Moldavské republiky nelze rozhodně brát jako stabilizovanou a z tohoto důvodu nemohl soud posoudit správně skutkové a právní otázky. Rovněž žalovaný dle názoru stěžovatelky nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci, důkazy, které si opatřil nebyly úplné, a nedostatečně objasnil důvody, které ho vedly k vydání rozhodnutí. Proto má stěžovatelka za to, že napadená rozhodnutí vycházela z nesprávného právního výkladu ustanovení § 12 zákona o azylu. Soud nedostatečně přihlédl zejména k soustavnému porušování lidských práv osob ruské národnosti v Moldavské republice formou organizovaného vydírání skupinami kriminálních živlů. Soud se dostatečně nezabýval zejména praxí státních orgánů při potírání šikany rodinných příslušníků osob, které odmítli nastoupit službu v ozbrojených silách. Stěžovatelka se domnívá, že splňuje předpoklady pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, jelikož má neustále odůvodněné obavy o svůj život. Stěžovatelka dále uvádí, že v celé oblasti Moldavy jsou velice široce praktikovány metody vydírání tzv. „raket“ nebo „kryša“ za účelem získání finančních prostředků pro různé skupiny mafiánů a kriminálních živlů. Lidé jsou vydíráni za účelem získání výpalného a pokud toto mafiáni nedostanou, rozbijí a zničí obchod či provozovnu, znehodnotí zboží, nebo drobným živnostníkům seberou formou loupeže tržbu a vše cenné.

Celkově spatřuje stěžovatelka nesprávnost postupu krajského soudu v nesprávnosti posuzování bezpečnostní situace na území Moldavy a v důsledku těchto protiprávních postupů došlo podle názoru stěžovatelky k nesprávným rozhodnutím, kterými byla porušena její práva. S ohledem na skutečnost, že jak správní řízení tak řízení před soudem trpí výše uvedenými vadami, navrhuje stěžovatelka zrušit napadený rozsudek a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Zároveň žádá o přiznání odkladního účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 16. 8. 2004 popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu se zákonem, odkazuje na správní spis ve věci. Dle názoru žalovaného stěžovatelka v kasační stížnosti pouze obecně poukazuje na porušení ustanovení správního řádu a líčí svůj pohled na dění v Moldavsku a stejně jako v předcházejícím řízení ani v kasační stížnosti neuvádí, že by ona sama měla ve své vlasti jakékoliv potíže pro některý z důvodů předpokládaných v § 12 zákona o azylu. Žalovaný navrhuje kasační stížnost zamítnout a odkladný účinek nepřiznat.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Po přezkoumání věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatelka chráněna před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu

(cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého správního spisu vyplynulo, že stěžovatelka podala dne 17. 6. 2002 žádost o udělení azylu, ve které uvedla, že přicestovala do ČR společně s manželem, který v důsledku finančních potíží nemohl dostudovat a měl nastoupit základní vojenskou službu. Sama rovněž ve vlasti nemohla nalézt zaměstnání a chtěla by finančně vypomoci matce, která zůstala s bratrem sama. Pohovor dne 27. 8. 2002 byl veden za přítomnosti tlumočníka z ruského jazyka. Stěžovatelka do protokolu uvedla, že v roce 1998 ukončila základní školu a pokračovala ve studiu jako technolog v kožedělném průmyslu. Poslední rok školy nedokončila, jelikož byla nucena za výuku platit. Pokoušela se o studium v K. na bezplatné škole, ale nesložila přijímací zkoušky. Práci se pokoušela nalézt, avšak bez úspěchu. V průběhu pohovoru potvrdila, že podobné problémy má většina obyvatel a příčinu finančních problémů vidí v nízkém věku a chybějící praxi. Manžel taktéž nevydělával (studoval). Byl povolán k vojenské službě a protože se obával z důvodu ruské národnosti možných problémů, rozhodli se vycestovat ze země. Do ČR stěžovatelka přicestovala dne 13. 1. 2002 na 15denní vízum. Po ukončení platnosti víza pobývala na území ČR nelegálně. Protože byl manžel zadržen policií a bylo mu uděleno správní vyhoštění, rozhodli se společně požádat o azyl.

Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 29. 8. 2002 rozhodnutí, kterým byla žádost stěžovatelky zamítnuta jako zjevně nedůvodná dle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu a zároveň rozhodl, že se stěžovatelce neuděluje azyl dle ustanovení § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a dále, že se na stěžovatelku nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona. V odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že důvodem odchodu stěžovatelky byla špatná ekonomická situace ve vlasti a snaha po legalizaci pobytu v ČR.

Proti předmětnému rozhodnutí podala stěžovatelka žalobu. V této vyjádřila nesouhlas s napadeným rozhodnutím, neboť důvodem odchodu z vlasti nebyly ekonomické problémy, nýbrž obavy z vyhrožování státních úřadů, pokud manžel nenastoupil na vojenskou službu.

Krajský soud žalobu zamítl kasační stížností napadeným rozsudkem. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný vydal napadené rozhodnutí v souladu se zákonem, aniž by shledal námitky stěžovatelky důvodnými.

Výše uvedený rozsudek krajského soudu napadla stěžovatelka včas podanou kasační stížností.

Nejprve Nejvyšší správní soud vážil opodstatněnost stěžovatelčiny námitky týkající se nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku z důvodu neuvedení celého data narození

stěžovatelky v jeho záhlaví. Tuto námitku stěžovatelka uplatnila s odkazem na ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud nesouhlasí s názorem stěžovatelky, že namítané pochybení v uvedení neúplného data narození způsobuje nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

Součástí výroku rozsudku podle § 54 odst. 2 s. ř. s. je označení účastníků řízení, o osobních údajích, v rozsudku uváděných, platí přiměřeně ustanovení § 37 odst. 3 s. ř. s. Tam je stanoveno, že osobní údaje se uvádějí jen v nezbytném rozsahu, vždy však jméno, příjmení a adresa, na kterou se doručuje. Ve věcech azylových se za pravidelnou součást identifikace žalobce považuje i uvedení jeho data narození a země jeho původu. Označením účastníka v rozsudku je tedy třeba rozumět uvedení údajů umožňujících jeho identifikaci a vylučujících zaměnitelnost s jinou osobou. Chybějící rok narození nebyl v daném případě způsobilý vyvolat nebezpečí záměny s jinou osobou, když tohoto jména se v rozhodné době v evidenci MV nacházela pouze sama stěžovatelka.

V kasační stížnosti stěžovatelka uplatňuje stižní důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., kdy namítá nedostatečně zjištěný skutkový stav věci, neúplné dokazování a nedostatečné odůvodnění rozhodnutí ze strany žalovaného.

Nejvyšší správní soud názor stěžovatelky nemůže akceptovat a tvrzená pochybení žalovaného neshledal. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ust. § 32 zákona č. 71/1967 Sb. správního řádu, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel o azyl v průběhu správního řízení uvedl. Citované ustanovení ukládá správnímu orgánu povinnost opatřit si potřebné doklady pro rozhodnutí. Důkazní břemeno v řízení vyplývající z břemene tvrzení vázne však na žadateli o azyl, je tedy na něm, aby věrohodně doložil, že je skutečně pronásledován.

Ve správním spise je založena žádost o udělení azylu, vlastnoručně psané důvody žádosti, jakož i protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu. Informace obsažené v těchto listinách jsou dostatečným podkladem pro vydání rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť z nich jednoznačně vyplývá absence tvrzení relevantních důvodů, která je podmínkou aplikace citovaného ustanovení. V daném případě důvody uvedené opakovaně stěžovatelkou ve správním řízení žalovaný vyhodnotil tak, že nejde o důvody podřaditelné pod některý z důvodů uvedených v ust. § 12 cit. zákona a Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem ztotožňuje. Jestliže stěžovatelka ani netvrdila důvody, pro něž lze azyl podle zákona udělit, nelze žalovanému vytknout, že neprováděl v tomto směru dostatečně dokazování. V projednávané věci došlo k zamítnutí žádosti stěžovatelky o azyl jako zjevně nedůvodné proto, že netvrdila skutečnost svědčící o tom, že by byla v zemi svého původu pronásledována z důvodů uvedených v ust. § 12 cit. zákona, a nikoliv proto, že důvody své žádosti o udělení azylu neprokázala, resp. že nepředložila dostatek důkazů o azylově relevantních důvodech. Nejvyšší správní soud konstatuje, že skutková podstata má náležitou oporu ve spisech, při jejím zjišťování nebyl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit jeho zákonnost. Žalovaný provedl ve věci řádné dokazování, když pro rozhodnutí si opatřil dostatek podkladů (vycházel zejména z tvrzení stěžovatelky uváděných v žádosti o udělení azylu a v pohovoru k důvodům žádosti, z informací o situaci v Moldavské republice MZV USA), na jejichž základě zjistil přesně a úplně skutkový stav věci, který rozebral v kontextu platné právní úpravy a dospěl k závěrům uvedeným v rozhodnutí. V odůvodnění

svého rozhodnutí podrobně popsal průběh řízení o udělení azylu, právní a skutková zjištění ve věci, hodnocení důkazů a konečná stanoviska.

Proto Nejvyšší správní soud neshledal naplnění stěžovatelkou uplatňovaného důvodu kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Námitku stěžovatelky spočívající v kritice rozhodnutí žalovaného i soudu, když tato vycházela z nesprávného právního výkladu ustanovení § 12 zákona o azylu, shledal Nejvyšší správní soud nepřiléhavou. Povinnost zjišťovat podmínky pro udělení azylu dle ust. § 12 zákona o azylu, jak již soud v odůvodnění svého rozsudku uvedl, má žalovaný pouze v případě, že žadatel o azyl důvody zde uvedené alespoň tvrdí. V daném případě žalovaný postupoval dle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu a žádost o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou, neboť stěžovatelka neuvedla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Jestliže v žádosti o udělení azylu a v průběhu azylového řízení uváděla stěžovatelka pouze důvody, které jsou pro udělení azylu nepodstatné a žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, nelze správnímu orgánu vytýkat, že nehodnotil skutečnosti jiné, než stěžovatelkou uplatněné. Nelze tedy žalovanému a soudu vytýkat nesprávné posouzení právní otázky, která předmětem jejich přezkumu být vůbec neměla.

K námitce stěžovatelky vytýkající soudu, že nepřihlédl k nestabilní situaci v oblasti lidských práv a k bezpečnostní situaci v Moldavské republice a k dalším nezákonným metodám vydírání ze strany kriminálních živlů a mafie, je nucen Nejvyšší správní soud konstatovat, že stěžovatelkou tvrzená neuspokojivá situace v Moldavsku není sama o sobě důvodem pro udělení azylu. Právně významnou pro zjištění naplnění zákonných podmínek pro udělení azylu se jeví vždy konkrétní situace stěžovatele.

V této souvislosti odkazuje Nejvyšší správní soud na nález Ústavního soudu ze dne 15. března 2004, č. IV. ÚS 12/04, ve kterém vymezil Ústavní soud institut azylu následovně: *„Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování. Proto např. porušování hospodářských, sociálních a kulturních práv, jejichž požívání je do značné míry závislé na stupni ekonomické vyspělosti příslušné země, nečiní z dané osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, kterou je Česká republika vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 azylového zákona, byť by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnostní, rasové nebo politické skupině; zde by pak podle okolností případu přicházelo v úvahu naplnění podmínek pro udělení azylu.“*.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti zakotvené v ust. § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatelka neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. června 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu